

شرح اسماء الحسنی

(شرح حلقہ جوٹن دیر)

حکیم خدا

عاجی مسزوری

(۱۳۲۹-۱۳۲۶ھ)

ترجمہ

امداد دہر علی شہین الاسلامی

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲-۱۲۸۹ ق. شارح	سرشناسنامه:
دعای جوشن کبیر. شرح	عنوان قرارداد:
شرح اسماء الحسنی (شرح دعای جوشن کبیر) / مؤلف ملاهادی سبزواری: مترجم و محقق	عنوان و نام پدیدآور:
علی شیخ الاسلامی: مطابقت با متن عربی فاطمه شیخ الاسلامی	
قم، نویداسلام، ۱۳۹۱.	مشخصات نشر:
۷۰۵ ص.	مشخصات ظاهری:
۹۷۸-۹۶۴-۱۷۶-۰۹۴-۸	شابک:
فیبا	وضعیت فهرست‌نویسی:
کتابنامه به صورت زیرنویس.	یادداشت:
دعای جوشن کبیر - نقد و تفسیر	موضوع:
عدها - نامها	موضوع:
دعاهای - نقد و تفسیر	موضوع:
شیخ الاسلامی، علی مترجم و محقق	شناسه افزوده:
شیخ الاسلامی، فاطمه مصحح	شناسه افزوده:
BP ۲۶۸ / ۲۰۲ / ۲ س ۴۰۴۱	ردیفی کنگره:
۲۹۷ / ۷۷۴	ردیفی دیوبند:

• نشانی قم: خیابان امام، پاساژ قدس، طبقه همکف، پلاک ۱۱۱، تلفن: ۷۷۴۳۴۶۲

شرح اسماء الحسنی *

(شرح دعای جوشن کبیر)

مؤلف: حاج ملاهادی سبزواری (۱۲۱۲-۱۲۸۹ ق.)

مترجم و محقق: دکتر علی شیخ الاسلامی

ویرایش: دکتر فاطمه شیخ الاسلامی

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه	تاریخ و نوبت چاپ: اول ۱۳۹۱
چاپ: نویداسلام قم	ناشر: دفتر نشر نویداسلام
قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان	شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۷۶-۰۹۴-۸

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

مراکز پخش:

- قم - خ ارم - پاساژ قدس - دفتر نشر نویداسلام - پ ۱۱۱ - تلفن ۷۷۴۳۴۶۲ - ۰۲۵۱
تهران - خ انقلاب - خ فخررازی - پلاک ۸۵ - واحد ۲ - انتشارات نویداسلام - تلفن ۶۶۴۱۹۲۱۶ - ۰۲۱
قم - خ ارم - پاساژ قدس - انتشارات قائم آل محمد - تلفن ۷۷۳۹۵۲۵ - ۰۲۵۱
تهران - بازار سلطانی - دارالکتب الاسلامیه - تلفن ۵۵۶۲۰۴۱۰ - ۰۲۱

فهرست مطالب کتاب

۲۳	که سخن ناشر.....
۲۵	که مقدمه‌ی مترجم.....
۲۴	که مقدمه مؤلف.....
۳۴	فصل اول.....
۳۷	که کمتهاری در «توحید».....
۴۶	که کمتهاری در نقش آفرینی دیک، برای اعداد و سنای حقیقی «لک الوحدانیه العدد».....
۵۴	که کمتهاری در «مقدم و حدوث».....
۶۱	که کمتهاری در «علم خداوند».....
۷۵	که کمتهاری در «توحید».....
۷۷	که کمتهاری در اوصاف اولیاء خدا.....
۸۲	که کمتهاری در برخی فقرات دعای کسب از امیرمؤمنان علی (علیه السلام).....
۸۵	فصل دوم.....
۸۶	که کمتهاری در اجابت دعا.....
۸۹	که کمتهاری در شناخت کتابان کبیره.....
۹۳	که کمتهاری در شرایط توبه.....
۹۵	که کمتهاری در علم حروف.....
۹۷۲	که سرگشتگی از «مخطوطات معتدله» در «مخطوطات معتدله».....

فصل سوم.....	۱۰۰
که گفتاری در منای حم.....	۱۰۲
فصل چهارم.....	۱۰۷
که گفتاری در صفات خداوند متعال.....	۱۰۷
که گفتاری در نفی اراده‌ی زائد بر ذات خداوند متعال.....	۱۱۱
که گزارش گفتار بزرگان پیرامون صیفت اراده.....	۱۱۳
که گفتاری در اثبات بودن اراده.....	۱۱۴
که اما احادیث مورد بحث.....	۱۱۶
که گفتاری در قدرت.....	۱۱۷
که نصاری در پیدایش که گفتاری در پیدایش ابر.....	۱۲۰
که گفتاری در محاسبه.....	۱۲۲
که گفتاری در کتاب خداوند متعال.....	۱۲۵
فصل پنجم.....	۱۲۸
که گفتاری در این باره که خداوند متعال خود بر جان بر نفس خویش و بر دیگران است.....	۱۳۰
فصل ششم.....	۱۳۵
که گفتاری پیرامون برخی احکام آسمان و دوزخ.....	۱۳۷
که گفتاری در حدل خداوند متعال.....	۱۳۹

فصل هشتم ۱۴۴

که کتدی در رجاء ۱۴۵

که کتدی در سزشت ناکزیر مرک برای حجابدار ۱۴۷

فصل نهم ۱۵۲

که کتدی در اقام انوار بانه بر حروان ۱۵۳

که کتدی در عالم د ۱۵۶

فصل دهم ۱۶۲

که کتدی در علم حروف از دوش ای اولیاء است ۱۶۳

که کتدی در کتروی رحمت و فراگیری در وفای ک ۱۶۵

فصل یازدهم ۱۶۷

فصل یازدهم ۱۷۰

که کتدی در منای فقر حقیقی ۱۷۱

فصل دوازدهم ۱۷۶

که کتدی در تفاوت بیان نفس، قلب و روح ۱۷۷

که کتدی در روشنی، نخی، قلب و دمان آن ۱۸۰

فصل سیزدهم ۱۸۳

فصل چهاردهم ۱۸۷

۱۸۸ که کمنداری در مراتب ایمان

۱۸۹ که تشبیه نور ایمان به آتش

۱۹۳ فصل پانزدهم

۱۹۴ که کمنداری در پیراستگی سبوح قدوس از ابدیت

۱۹۸ که کمنداری در کردوهای ده گانه ی حکیمان الهی و برتری برخی بر برخی دیگر

۲۰۰ که کمنداری در تفاوت میان چهار گروه هم طراز؛ اشراقیان، مشائیان، سنیان و صوفیان

۲۰۰ که کمنداری در باب اول و دوم پاک خداوند

۲۰۲ که کمنداری در این باب که نیندیشد خداوند در رحمت و محبت های او بر بندگانش، از برکن های او هستند

۲۰۵ فصل شانزدهم

۲۰۶ که کمنداری در ازیست و ابدیت خداوند

۲۰۷ که کمنداری در علم خداوند به جزئیات

۲۰۹ که کمنداری در تعریف کفر و ایمان

۲۱۱ که کمنداری در وجودهای پنج گانه

۲۱۴ که کمنداری در این باب که پنج مذهب نیست مگر این که تائیل را در آن کامی استوار باشد

۲۱۶ که کمنداری در فراگیری قدرت خداوند

۲۱۹ که کمنداری در مملکتی و جبهه خداوند متعال

۲۲۱ فصل هفدهم

۲۲۵ فصل هجدهم

۳۳۶	که کماتاری در ناکستی فیض الہی
۳۳۹	فصل نوزدهم
۳۳۹	که کماتاری در امر و نسی کلونی و تشریری و این که حروف تکلفی هستند
۳۳۱	که کماتاری در حاکمات دنیای پست
۳۳۳	که کماتاری در پیشی کردن مہر بر خشم
۳۳۶	فصل بیستم
۳۳۶	که کماتاری در خوشی و غم
۳۳۸	فصل بیست و یکم
۳۳۸	که کماتاری در علم حروف نام علمی
۳۳۹	که کماتاری در تفاوت میان ولایت و نبوت
۳۴۲	فصل بیست و دوم
۳۴۲	که کماتاری در پرده پوشی خداوند متعال
۳۴۷	فصل بیست و سوم
۳۴۷	که کماتاری در قضاء و قدر
۳۵۰	فصل بیست و چهارم
۳۵۱	که کماتاری در اقسام و اجل
۳۵۳	که کماتاری در جہاد و این بیان رفتن و اعلان

فصل یست و پنجم	۲۵۵
که کتدی در صورت	۲۵۵
که کتدی در پاک سازی سونی	۲۵۸
که کتدی در این حدیث که «مؤمن خدای خود را یک روده و کافر در هشت روده فرو می برد»	۲۶۰
فصل یست و ششم	۲۶۴
که کتدی در برخی رموز حدیث	۲۶۵
که کتدی در بنی اسراج	۲۶۷
که کتدی در عقل بودن سر و شری بودن آن دو	۲۷۷
که کتدی در جبر و اختیار	۲۸۴
که کتدی در سر کتدی و تاملی و این حدیثی که «میان این دو امر»	۲۸۸
که کتدی در وجود کلی بیسی و امانت مطلق	۲۸۹
که یانی دیگر برای «امر میان دو امر»	۲۹۲
که یانی دیگر برای «امر میان دو امر»	۲۹۵
که کتدی از دو استاد بزرگ در این باره که اراده ارادی نیست	۳۰۱
که کتدی از میرالداده در این باره که «اراده ارادی است»	۳۰۲
فصل یست و هفتم	۳۰۸
که کتدی در شوقی و یانی خداوند متعال	۳۰۹
که کتدی در این باره که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پشت سر خود را نیزی دید	۳۱۰

۳۱۳		فصل یست و هشتم
۳۱۶		فصل یست و نهم
۳۱۸		فصل سی ام
۳۲۰		فصل سی و یکم
۳۲۰		که گفتاری در توفیق خدای متعال
۳۲۳		فصل سی و دوم
۳۲۳		که گفتاری در واحدیت و وحدت و خدای متعال
۳۲۸		که گفتاری در پانچ و پنجاه و یکم
۳۳۲		که گفتاری در توحید خدای متعال
۳۳۵	 ۳۳۵	که گفتاری در پرستش و عبادت و شکر و تعظیم و تکریم و توبه و استغفار و تضرع و استعاذه و تضرع و استعاذه و تضرع و استعاذه
۳۴۱		فصل سی و سوم
۳۴۲		که گفتاری در علم و حکمت و آفرینش و شریف
۳۴۴		فصل سی و چهارم
۳۴۶		فصل سی و پنجم
۳۴۶		که گفتاری در وفای بر عهد
۳۴۹		فصل سی و ششم
۳۴۹		که گفتاری در علم حروف

۳۵۲.....	که کمتری در اقسام فاعل
۳۵۶.....	فصل سی و هشتم
۳۵۷.....	که کمتری در این که هر چیز ممکن مافی دارد و چیزی از این قاعده مستثنا نیست
۳۶۰.....	که کمتری در تسبیح دیده ها
۳۶۴.....	فصل سی و نهم
۳۶۴.....	که کمتری در توحید انحصالی
۳۶۷.....	که کمتری در توحید مبادی
۳۷۰.....	فصل سی و نهم
۳۷۲.....	فصل چهلیم
۳۷۴.....	فصل چهل و یکم
۳۷۵.....	که کمتری در هدایت
۳۷۸.....	که کمتری در علت های طبیعی خنده و گریه
۳۸۰.....	که کمتری در مرکب های اعتباری
۳۸۲.....	که کمتری در کاربرد های واژه های «فروج» در قرآن کریم و آثار دیگر
۳۸۳.....	که کمتری در علت طبیعی زیااده شدن پس از خواست خداوند متعال
۳۸۴.....	فصل چهل و دوم
۳۸۴.....	که کمتری در اقسام کتب و کتب علمی

- ۳۸۷ که کمنداری در اقسام قبر مطابق با آن چه در حاشیه نوشته ایم؛
- ۳۸۸ که کمنداری در میزان الهی که همان امیر مؤمنان علیه السلام است
- ۳۹۱ که کمنداری در میزان اعمال مطابق با آن چه در حواشی است؛
- ۳۹۲ که کمنداری در موازین علوم و عقاید
- ۳۹۵ که کمنداری کوتاه در میزان شیطان
- ۳۹۷ که کمنداری در مفاطد
- ۴۰۱ که سخن پانزدهمین مفاطد
- ۴۰۲ که شری دبارهای مفاطد
- ۴۰۶ فصل چهل و سوم
- ۴۰۸ که کمنداری در برخی امور توفیقی
- ۴۱۰ فصل چهل و چهارم
- ۴۱۲ فصل چهل و پنجم
- ۴۱۵ فصل چهل و ششم
- ۴۱۶ که کمنداری در حضور خداوند متعال و این که غیبت او از شدت حضور اوست
- ۴۱۷ که کمنداری در قرب خداوند متعال
- ۴۱۹ فصل چهل و هفتم
- ۴۱۹ که کمنداری در گستردگی نور خداوند

۴۲۱	که گفتاری در معنای «نور علی نوره»
۴۲۳	که گفتاری در معنای «مخاطبات»
۴۲۵	که گفتاری در تفسیر «الله نور السموات والارض»
۴۲۹	که گزارش سخنی از سید محقق میرداماد
۴۳۱	که گفتاری در توحید
۴۳۷	که گزارش سخنی از صاحب حکم الاشراف
۴۴۰	که سنگ اندازی شیطان
۴۴۲	فصل چهل و هشتم
۴۴۲	که یادآوری عنایت الهی و سابقی ازلی
۴۴۴	که گفتاری در کلام خداوند و کتاب او
۴۴۶	که گفتاری در چگونه عذاب و نازاکار نبودن آن یا عدل
۴۴۷	که گفتاری در «ذکر»
۴۵۴	فصل چهل و نهم
۴۵۴	که در علت نام گذاری «جبل»
۴۵۷	فصل پنجاهم
۴۵۷	که مسأله ای فنی دیدار خداوند با چشم
۴۵۸	که دلیل اشاعره
۴۶۲	که دلیل معتزله

۴۶۲	که آشتی میان این دو گروه
۴۶۷	که کمنداری در کلویش اشاعره
۴۷۱	که کمنداری درباره‌ی سوره‌ی اخلاص
۴۷۳	که کمنداری درباره‌ی واژه‌ی «الله»
۴۷۴	که کمنداری درباره‌ی «بسم» بودن «الله»
۴۷۶	فصل پنجاه و یکم
۴۷۸	فصل پنجاه و دوم
۴۷۸	که کمنداری در معنای «طاهر»
۴۸۰	که کمنداری در سلوک محبوبی و سلوک مخفی
۴۸۴	که کمنداری در مراتب سیر
۴۸۵	که کمنداری در انواع عبادت
۴۸۸	فصل پنجاه و سوم
۴۹۰	فصل پنجاه و چهارم
۴۹۰	که کمنداری در شرف‌های انسان
۴۹۲	که کمنداری در ختم نبوت
۴۹۵	که کمنداری در مراتب اولیاء
۴۹۸	که تائیل ملی برای رودناو در حقایق
۵۰۱	که رمزگشایی از نمایی آب و عیدی برخی نباتات

فصل پنجاه و پنجم ۵۰۳

که کمتری در علم خداوند متعال ۵۰۴

که کمتری در این که خرد با استدلال بر ذات خداوند متعال پی نمی‌برد ۵۰۸

فصل پنجاه و ششم ۵۱۲

که کمتری بر اصول تدریس ندارد ۵۱۴

که کمتری در این باره که هم آبی هستی است یا خیر او؟ ۵۱۹

که کمتری در چگونگی پیش قلب صحنای و کلمات ۵۲۱

که کمتری در چگونگی حرکت سبز و شش ۵۲۲

که کمتری در معانی «عرش» ۵۲۳

فصل پنجاه و هفتم ۵۲۵

فصل پنجاه و هشتم ۵۲۷

که کمتری در این باره که هستی چرایی منظر اسم «من پس کشد» است ۵۲۹

فصل پنجاه و نهم ۵۳۲

فصل شصتم ۵۳۳

فصل شصت و یکم ۵۳۴

که کمتری در تالیل شب قدر ۵۳۶

فصل شصت و دوم ۵۳۸

۵۳۸	که کتاری پیرامون و خیر و دشترو
۵۴۲	که کتاری در این باره که شتر محمول بالعرض است
۵۴۹	که کتاری در ازدواج جاری در بری نسل
۵۵۱	فصل شصت و سوم
۵۵۳	فصل شصت و چهارم
۵۵۵	فصل شصت و پنجم
۵۵۸	فصل شصت و ششم
۵۵۸	که کتاری در این باره که فایده دعا را در جاتی است
۵۶۱	فصل شصت و هفتم
۵۶۱	که کتاری در احقاق حق خداوند با کلمات و مظاهر اسماء و صفات عدد
۵۶۳	که کتاری در اوج نزدیکی خداوند متعال
۵۶۴	که کتاری در شفاست
۵۶۷	که کتاری در پنهان بودن عالم صورت و عالم معنی
۵۶۹	فصل شصت و هشتم
۵۷۱	که کتاری در علت فاعلی و غایی برای خواب
۵۷۴	فصل شصت و نهم
۵۷۵	فصل هفادم

۵۷۵	کتماری در سانی و حیات.
۵۷۸	فصل همتادو یکم
۵۸۱	کتماری در دوام فیض خداوند و بیان نپذیری کلمات او نیستی دیگران.
۵۸۲	کتماری در باور اشراقیان به ادوار و اکوار.
۵۸۶	فصل همتادو دوم
۵۸۷	کتماری یادآوری حدیثی از جند سپردن راه اصیاط و دوراندیشی.
۵۸۸	فصل همتادو سوم
۵۹۰	فصل همتادو چهارم
۵۹۴	فصل همتادو پنجم
۵۹۵	کتماری روز این سخن عارفان که: در راه های رسیدن به خدا به تعداد نفس های مردم است.
۵۹۶	کتماری در برتری برخی از راه های اثبات خداوند واجب متعال بر برخی دیگر.
۵۹۸	کتماری در قدیم یا حادث بودن «نفس».
۶۰۱	فصل همتادو ششم
۶۰۴	فصل همتادو هفتم
۶۰۴	کتماری در عرضی امانت.
۶۰۸	فصل همتادو هشتم
۶۱۰	فصل همتادو نهم

- ۶۱۰ که کمتری دنیوی شریک و وزیر
- ۶۱۴ فصل هشتادم
- ۶۱۴ که کمتری در صدارت اول
- ۶۱۶ که کمتری پیرامون ذرات
- ۶۱۸ که کندوکاوی در خیر یا شر بودن در دنیا
- ۶۲۵ که کمتری در این باور حکاکه عدم و ازه بادی است
- ۶۲۹ فصل هشتاد و یکم
- ۶۳۰ که کمتری در بهائیک ساری می خاند و انسان
- ۶۳۲ فصل هشتاد و دوم
- ۶۳۴ فصل هشتاد و سوم
- ۶۳۵ که کمتری در آفرینش انسان
- ۶۳۹ فصل هشتاد و چهارم
- ۶۴۱ که کمتری در انواع و گروه و قبیلای فرشتگان
- ۶۴۲ که کمتری درباره ی فرشته و جن و شیطان
- ۶۴۸ که تاویلی برای این حدیث شریف
- ۶۵۰ که یک تاویل بلند و کبر
- ۶۵۳ فصل هشتاد و پنجم

۶۵۳	که گفتاری در اول و آخر بودن خداوند متعال
۶۵۴	که گفتاری در باطن و ظاهر بودن خدای تعالی
۶۵۶	که گفتاری در زمان و دهر و سرید
۶۵۸	فصل هشتاد و هشتم
۶۵۹	فصل هشتاد و نهم
۶۶۱	فصل هشتاد و دهم
۶۶۳	فصل هشتاد و یازدهم
۶۶۴	فصل نودم
۶۶۴	که گفتاری در معنای این سخن که علم به غیب از اویش خدای تعالی است
۶۶۷	فصل نود و یکم
۶۶۷	که گفتاری در معنای این سخن پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله : «مخبر رویایی در دو سراسر است»
۶۷۰	فصل نود و دوم
۶۷۳	فصل نود و سوم
۶۷۴	که گفتاری در نبود کردن بهی حکمت در قیامت کبری
۶۷۶	فصل نود و چهارم
۶۷۶	که گفتاری در شرح دیدگاه «درباره‌ی» «معاذ»
۶۷۸	که گفتاری در ذکر دیدگاه «پیرامون معاد جسمانی»

۶۸۰	که گفتاری در اشاره به دلایل پانصد بودن بدن های اخروی به دنیوی
۶۸۲	که گفتاری در این که بدن اخروی صیقل و شفا پسین بدن دنیوی است و تفاوتی میان این دو نیست مگر در کمال و نقص
۶۸۴	که گفتاری در تفاوت میان صور برزخی و صور اخروی
۶۸۵	که گفتاری در پانچ به برزخی بهشت پیرامون مصاد جسمانی
۶۸۸	فصل نود و نهم
۶۹۰	فصل نود و دهم
۶۹۳	فصل نود و هشتم
۶۹۶	فصل نود و هفتم
۶۹۶	که گفتاری در علم خداوند متعال
۷۰۰	که گفتاری در معانی و معرشف
۷۰۲	فصل نود و پنجم
۷۰۵	فصل نهم
۷۰۸	که فهرست اعلام و اشخاص
۷۱۳	که فهرست اماکن و مناطق

بسم الله الرحمن الرحيم
و لله الاسماء الحسنی فادعوه بها^۱

حضرت امام علی بن موسی الرضا(ع) فرمود: به راستی خالق را نتوان ستود جز بدانچه خودش خود را ستوده است، از کجای می توان وصف کرد آن را که حواس از درکش ناتوانند و اوهام نیز به آستان او نمی رسند، خاطره های جولان نمی توانند او را محدود کنند و دیده ها از احاطه به حضرت او در می مانند، والاسی از آنچه او را ستوده اند و برتر است از هرچه مداحان در بیان مدح او گفته اند.^۲

عالم هستی و جمله مخلوقات، محل بروز و ظهور صفات خداوندند، و بشر به اقتضای فکر و اندیشه خود به شرح و توضیح صفات خالق خود پرداخته، و از این هگدر نوع جهان بینی و نگرش خود به حقایق هستی و هر آنچه با حواس خود درک می کند را بیان کرده است. از اینرو، دیرزمانی است که در شرح اسما و صفات الهی آثار گرانقدری تالیف و منتشر شده است. از مشهورترین این آثار، کتاب شریف شرح اسماء الحسنی مرحوم حاج ملاهادی سبزواری (ره) است، که آن را در شرح دعای جوشن کبیر نگاشته، در فضیلت این دعا همین بس که نگارنده در مقدمه کتاب می فرماید: "این دعا را در باب توحید بر من حقی بزرگ است."

پس از انتشار کتاب اللثالی المنتظمه یا اشعار منظومه مرحوم ملا هادی سبزواری (ره)، موفق شدیم شرح دعای صباح امیرالمومنین (ع) را که به قلم استاد گرانقدر حضرت آیت الله ضیاء الدین

^۱ - اعراف / ۱۸۰

^۲ - تفسیر نورالثقلین ج ۲ ص ۹۶۷ از منشورات نوید اسلام

نجفی (حفظه الله) به فارسی برگردانده شده بود را منتشر کنیم، که بحمدلله با اقبال جامعه علمی کشور مواجه شد. در پی انتشار این اثر، یکی از دوستان بزرگوار، جناب آقای مهندس محرمی با دسته گلی به دیدارمان آمد که شنیدن نام آن کافی بود تا رایحه دل انگیزش مشام انسان را محظوظ کند. این کتاب، بخشی از شرح اسماء الحسنی بود که اندیشمند برجسته، حضرت آیت الله دکتر علی شیخ الاسلامی به فارسی ترجمه کرده بود. مرحوم حضرت والد (روحی له الفداء) پس از مطالعه بخشی از آن کتاب که در اختیار ما بود فرمودند: "ترجمه این کتاب علاوه بر تسلط بر ادبیات فارسی و عربی، نیاز به دانش فلسفی و تسلط بر حکمت و فلسفه اشراقی و مشائی دارد، مترجم محترم کمال دقت را مبذول داشته و ترجمه ای در شأن تألیفات ملاهادی سبزواری نگاشته اند." از آنجا که متن اولیه ناقص بود طی تماس با دکتر شیخ الاسلامی، برای انتشار آن ابراز تمایل کردیم، که این امر با حسن توجه حضرت ایشان مواجه شد و سرکار خانم دکتر فاطمه شیخ الاسلامی با دقت فراوان وظیفه برایش و مطابقت آن را بر عهده گرفتند و با صرف زمان طولانی، موفق به انجام آن شدند. بر خود عرض می دانم از نیت پاک و پیگیری مستمر جناب آقای مهندس محرمی، حسن همکاری سخاوتمندانده جناب آقای اسلامی، مدیریت محترم بنیاد بعثت و تلاش بی وقفه فاضل گرامی، حجه الاسلام و المسلمین بازاری که در صفحه آرایشی این کتاب متحمل زحماتی شدند، تقدیر و تشکر نمایم. اجرهم عند الله.

از آنجا که هیچ اثر چاپی خالی از ایراد و اشکال نیست، از تمامی خوانندگان تقاضا دارم ما را از نظرات خود محروم نفرمایند.

و آخر دعوانا ان الحمد لله الواحد القهار

عقیقی بخشایشی

اول مرداد ماه ۱۳۹۰